

Hettita nyelv

A hettita nyelv az anatóliai és azon belül is az indo-európai nyelvcsaládhoz tartozik. Az ókori Hettita Birodalom hivatalos nyelve volt a Kr.e. második évezredben. Számunkra ékírásos táblákon maradt fent.

Az alábbi szövegrészlet egy ékírásos felirat (leegyszerűsített) fonetikus átírása. A sima nagybetűkkel írt szavakat az eredeti szövegben sumér ékjelekkel írták, a nagy és dőltbetűs szavakat pedig akkád ékjelekkel.

Našta illuyankan
ḫantešnaz šarā kallišta
kāšawa EZENan iyami
nuwa adanna akuwanna eḫu

našta illuyankaš *QADU* [DUMUMEŠ-ŠU]
šarā úēr nuza eter ekuer
našta palḫan ḫūmandan ekuer
neza ninkēr

ne namma ḫattešnaš kattanta
nūmān pānzi ḫupašiyašša úit
nu illuyankan išḫimanta kalēliēt

IM-aš úit nukán illuyankan
kuenta DINGIRMEŠ-ša kattišši ešer

A magyar tükörfordítása:

És felszólította a kígyót a lyukból „Nézd mily lakomát készítek! Gyere enni és inni!”

És a kígyó feljött a fiaival; és ettek, ittak; és minden kancsót megitták; és berúgtak.

És nem tudtak többé visszamenni a lyukba; és Hupasijas jött; és megkötözte a kígyót egy kötéllal.

A Viharisten jött és megölte a kígyót; és vele voltak az istenek.

I. A fordítás alapján párosítsd össze a következő szóalakokat a fordításukkal!

- A. eter
- B. ḫanteššar
- C. úit
- D. illuyankaš
- E. našta

F. šarā
G. ekuer

- a. kígyó
- b. lyuk
- c. jött
- d. és
- e. fel
- f. ittak
- g. ettek

II. Párosítsd össze az alábbi toldalékokat a nyelvtani szerepükkel!

- A. –aš
- B. –ša
- C. ^{MEŠ}
- D. -er/ēr
- F. -an
- G. -anna
- H. –it

- a. főnévi igenév (pl. *aludni, csinálni*) képzője
- b. többesszám jele
- c. többesszám harmadik személy, múlt idő jele
- d. tárgyrag (pl. *almát, könyvet*)
- e. alanyeset (a magyarban toldalék nélküli, a cselekvőt jelöli)
- f. egyesszám harmadik személy, múlt idő jele
- g. „és” –t jelölő toldalék

II. Mint azt megfigyelhetted, a fenti szövegben a sorvégek nem feltétlenül felelnek meg a tagmondatok végeinek. Milyen szófajú szó zárja a hettita tagmondatokat?